

TALOUSARVIOALOITE 32/2004 vp

Määrärahan osoittaminen toimepideohjelmaan susien suojelemiseksi

Eduskunnalle

Tutkijat ja petoasiantuntijat ovat korostaneet monipuolisia toimia susien suojelemiseksi. Susi on Suomen suurpedoista uhanalaisin yhdessä ahman kanssa, ja siihen liitetään usein pelkoja, joita ei voida perustella tutkimustiedolla susista. Luonnonsuojelun ja petokantojen järkipäraseen hoidon kannalta on tärkeää edistää ihmisen ja suurpetojen rinnakkaiseloä.

Suomen susikanta on hiljalleen kasvanut vuosituhanteen vaihtumisen jälkeen. Suden metsästyslupamäärien pitäminen pienenä ja salametsästyksen ehkäiseminen ovat johtaneet kannan pienenöseen kasvuun ja levittäytymiseen itäisestä Suomesta lännemmäksi aina Pohjanlahden rannikolle saakka. Alustavien arvioiden mukaan vuonna 2004 Suomessa on syntynyt ainakin 15 susipentuetta, ja susia arvioidaan olevan tällä hetkellä ennen metsästyskauden aloittamista noin 170—180 yksilöä.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos seuraa satelliitti- ja radioseurannalla sekä susia että karhuja. Tällä hetkellä susia on seurannassa hieman alle 20 (niitä on pannoitettu 21, mutta osa lähettimistä on lopettanut toimintansa) ja karhuja on noin 50 (karhuja on pannoitettu kaikkiaan 60) yksilöä. Seuranta antaa sekä susista että karhuista sellaista tietoa, mitä muilla tutkimusmenetelmillä ei ole mahdollista saada. Susien satelliittiseurantaa on myös hyödynnetty vahinkojen ehkäisyssä. Toista syksyä toiminnassa olleesta susipuhelimesta on saatu hyviä kokemuksia. Metsästäjät ovat voineet soittaa susien seuraajille ja tiedustella, onko heidän turvallista lähteä koiran

kanssa metsälle. Näin on voitu välttää satunnaisia metsästyskoiran ja suden kohtaamisia metsästytrekillä.

Nykytilanteessa tarvittaisiin toimenpideohjelma suurpetojen ja erityisesti susien suojelemiseksi. Toimenpideohjelma koostuisi seuraavista elementeistä:

- susien radio- ja satelliittiseurannasta,
- suurpetojen käyttäytymisen ja vahinkojen ehkäisyn valistusmateriaalista sekä susipuhelintoiminnan ylläpidosta ja
- petoaitojen rakentamisohjelmasta.

Toimenpideohjelma laadittaisiin ympäristö- sekä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä maamme luonnonsuojelu- ja metsästysjärjestöjen sekä niiden kuntien kanssa, jotka ovat suurpetojen vakituista asuinalueita. Järjestöt voisivat osallistua myös hankkeiden toteuttamiseen. On myös ensiarvoisen tärkeää jakaa tietoa tiedotusvälineiden edustajille.

Toimenpideohjelman käynnistämistä varten lisätään 200 000 euroa maa- ja metsätalousministeriön momentille 30.41.42.

Valtion petokorvausmäärärahat on toistaiseksi käytetty lähinnä poro- ja kotieläinvahinkojen korvaamiseen. Korvausmäärärahoja on käytetty vahinkojen ennaltaehkäisyyn ja susien seurantaan, mikäli rahaa on korvauksista jäänyt yli. Tällöin ei ratkaista itse ongelmaa; pedot tulevat pihapiiriin tai tappavat karjaa.

Nyt keskitytään ainoastaan tapahtuneiden vahinkojen korvaamiseen, mikä on pitkällä aikavälillä kestävä ratkaisu. Mikäli petokannat kas-

vavat, lisääntyvät myös vahingot, jollei niitä ehkäistä ennalta. Korvaukset koetaan myös usein riittämättömiksi. Lisäksi vahingot herättävät pelkoa.

Sähköaidat ovat toimiva ratkaisu suurpetojen, karhun, suden ja ilveksen pitämiseksi poissa laiumelta ja pihapiiristä. Niin Suomessa kuin Ruotsissakin on havaittu sähköistettyjen petoaitojen ehkäisevän ennalta vahingot lähes täysin. Ennalta ehkäisevien petoaitojen rakentaminen tulee suunnata petotihentymäalueille, kuten Ruokolahteen ja Ilomantsiin ja sinne, missä vahinkoja on tapahtunut toistuvasti.

Petoaidat eivät pelkästään suojaa, ne vaikuttavat myös asenteisiin. Kun vahinkoja ei juuri tapahdu ja pedot pysyvät poissa pihapiiristä, ihmiset voivat kokea, että petojen kanssa on mahdollista elää. Ruotsissa Värmlandin alueella on lähes kaikki kotieläintilat (noin 100 kpl) aidattu. Alueen karjan- ja lampaankasvattajat suhtautu-

vat myönteisemmin suteen kuin lähiympäristön muut ihmiset. Suomessa suteen ja karhuun lähiympäristössä suhtautuvat kaikkein kielteisimmmin suurpetoja pelkäävät karjan- ja lampaankasvattajat sekä poronomistajat.

Elinvoimaisten petokantojen ylläpitäminen pitkällä aikavälillä edellyttää vahinkojen ehkäisyä ja häirikköyksilöiden poistoa. Useissa kansainvälisissä tutkimuksissa on havaittu, että metsästäys vähentää kotieläinvahinkoja ainoastaan, jos se kohdennetaan juuri vahinkoja aiheuttaviin yksilöihin. Toistuvat petovahingot aiheuttavat vaatimuksia kaatolupien saamiseksi ja viime kädessä salametsästystä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2005 talousarvioon momentille 35.20.63 lisäyksenä 200 000 euroa toimenpideohjelmaan susien suojelemiseksi.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2004

Ulla Anttila /vihr
Oras Tynkkynen /vihr